

कोभिड-१९ रोकथाम तथा नियन्त्रणका क्रममा भएको आवागमन निषेधबाट उत्पन्न परिस्थितिमा लक्षित परिवारलाई राहत उपलब्ध गराउने सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७६

विश्वव्यापी महामारी कोभिड-१९ को रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकारले घोषणा गरेको आवागमन निषेध बाट आयआर्जन गुम्न गई दैनिक जीवनयापन खतरामा परेका परिवारहरूको लागि राहत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा मिति २०७६।१२।१६ को नेपाल सरकार, मन्त्रीपरिषद बैठक द्वारा स्थानीय तहहरूलाई जिम्मेवारी तोकिए वमोजिम आवश्यक व्यवस्था मिलाउन वाञ्छनीय भएकोले सो सम्बन्धी कार्य गर्न गराउन स्थानीय तह (गाउँपालिका, नगरपालिका) हरूलाई सहजीकरण गर्ने हेतुले “कोभिड-१९ रोकथाम तथा नियन्त्रणका क्रममा भएको आवागमन निषेधबाट उत्पन्न परिस्थितिमा लक्षित परिवारलाई राहत उपलब्ध गराउने सम्बन्धी मार्गदर्शन २०७६” तयार पारिएको छ ।

यसै मार्गदर्शनका आधारमा स्थानीय कार्यपालिकाबाट आवश्यक निर्णयहरू गरी गराई नेपाल सरकारको निर्देशन यथासिद्ध कार्यान्वयनमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिइएको छ ।

राहत वितरणका लागि लक्षित परिवारको पहिचान

१. राहत वितरणका लागि लक्षित परिवारको पहिचान गर्न निम्नानुसार आधारहरू लिनुपर्ने छ :

- १.१ अति विपन्न : शहरी क्षेत्रको हकमा मौद्रिक आम्दानीको कुनै स्रोत नभएका र ग्रामीण क्षेत्रको हकमा आफ्नो कृषि उत्पादनले ३ महिना भन्दा कम खान पुग्ने परिवार
- १.२ दैनिक ज्यालादारी: विगत देखि विभिन्न असंगठित व्यवसाय वा सेवा प्रदायक क्षेत्रमा दैनिक ज्याला पाउने गरी मजदुरी गर्दै आएका व्यक्ति
- १.३ असहाय : अविभावक नभएका, आर्थिक आयआर्जन गर्न सक्ने परिवारको सदस्य नभएका, अरुको सहयोग एवं सहारामा बस्ने, अपांगता भई कुनै आम्दानी गर्न नसक्ने, अविभावक नभएका बालबालिका र परिवारमा ७५ वर्ष भन्दा माथिका नागरिक मात्र भएका

२. असहाय भन्नाले अनाथ आश्रम, वृद्धाश्रम, संरक्षण गृह, मन्दिर, गुम्बा वा अन्य धार्मिक संस्थामा आश्रय लिई बसिरहेका परिवारलाई समेत जनाउँदछ ।
३. अति विपन्नको पहिचानका लागि यसअघि सम्बन्धित पालिकाद्वारा कुनै आधार वा मापदण्ड बनाई परिवार तथ्यांक अद्यावधिक गरेका भए सो लाई समेत आधार बनाउन सकिनेछ ।
४. असंगठित क्षेत्रमा दैनिक ज्यालादारी भन्नाले निम्नानुसार प्रकृतिको कामलाई जनाउँदछ :
  - आफ्नो नाता सम्बन्ध बाहेक अन्य व्यक्तिको घरमा सरसफाई वा भान्सामा काम गर्ने
  - कागज, फलाम, खाली बोतल वा कुँडाकर्कट संकलन गर्ने
  - बजार क्षेत्रमा भरियाको काम गर्ने वा खाद्यान्न गोदाममा सामान ओसारपसार गर्ने श्रमीक
  - ठेलागाडा वा साइकलमा सामान विक्रीवितरण गर्ने वा नाडले/भोले पसल चलाउने
  - निर्माण सामाग्री भरिया वा गाडी नचल्ने बाटोमा आवश्यक वस्तु ढुवानी गर्ने व्यक्ति
  - गिटी कुट्ने, बालुवा चाल्ने वा इटा भट्टामा काम गर्ने मजदुर
  - भवन निर्माणमा काम गर्ने डकर्मी, सिकर्मी र हेल्पर
  - चोक चौराहामा बसी मकै पोलेर बेच्ने
  - व्यवसायीको मालवाहक सवारी तथा डेलिभरी भ्यान चलाउने सवारी चालक र सहचालक
  - दैनिक ठेकामा ट्याक्सी, अटोरिक्सा र इरिक्सा चलाउने सवारी चालक
  - अटो-वर्कसपमा वा ग्यारेजमा काम गर्ने मिस्त्री वा मजदुर
  - गार्मेन्ट, कपडा पसल र सोही प्रकृतिका व्यवसायमा ज्यालादारीमा काम गर्ने मजदुर
५. ग्रामीण क्षेत्रमा हकमा असंगठित क्षेत्रका दैनिक ज्यालादारी भन्नाले खेत खनजोत गर्ने, घर टहरा बनाउने, सडक निर्माण गर्ने लगायतका ज्यालादारी कामदारहरूलाई जनाउँदछ ।

विवरण संकलन गर्ने प्रक्रिया

६. असहाय, अति विपन्न र दैनिक ज्यालादारी परिवारको विवरण संकलनका लागि गाउँ/नगर पालिकाले अनुसूचीमा दिइए बमोजिम फारम तयार गरी वडा कार्यालयहरुमा पठाउनु पर्नेछ ।
७. वडा कार्यालयले आफ्नो क्षेत्र भित्र वसोवास गर्ने परिवारहरुको यसअघि नै अभिलेख गरिएको सूचनाका आधारमा समेत आफै विवरण संकलन फारम भरि सुचिकृत गर्न सक्नेछ ।
८. संकलित फारममा उल्लेखित सूचनाका आधारमा वडा कार्यालयले लक्षित परिवारका मुख्य व्यक्तिको नाम, परिवारका सदस्य संख्या, टोलवस्तीको नाम र घरमुलीको नागरिकता नम्बर संलग्न गरि सार्वजनिक जानकारीको लागि ३ दिनको म्याद दिई सार्वजनिक सूचना जारी गर्नुपर्ने छ ।
९. यदि लक्षित परिवारको आफ्नो स्थायी घर नभई डेरामा वसेको भए फारममा घरधनीको नाम र ठेगाना उल्लेख गर्नुपर्ने छ ।
१०. लक्षित परिवारको संकलित फारममा वडा अध्यक्ष वा सदस्य मध्ये कुनै एकले राहतका लागि योग्य भएको सिफारिस गर्न हस्ताक्षर गर्नुपर्ने छ ।
११. सार्वजनिक सूचनामा संलग्न विवरण उपर वडाका कुनैपनि नागरिकले कुनै परिवारको सूचना छुट हुन गएमा त्यस्ता परिवारलाई सो सूचीमा समावेश गराउन र कोही गलत विवरण टिपाई संलग्न भएको भए निजको विवरण हटाउन सूचना दिन सक्नेछन् ।
१२. विवरण थपघटका लागि दिइएको समयावधि सकिएको २ दिनभित्र वडा कार्यालयले राहत पाउने लाभग्राहीहरुको विवरणलाई अन्तिम रूप दिई गाउँ नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
१३. एक पटकका लागि वडा कार्यालयबाट अन्तिम रूप दिई कार्यपालिका समक्ष पठाइएको विवरणमा थपघट वा संसोधन हुनेछैन ।

राहत प्याकेजको परिमाण

१४. राहत प्याकेजमा प्रति परिवार १५ दिनको लागि चाहिने खाद्य सामाग्र संलग्न हुनुपर्नेछ । यसका लागि अधिकतम: ३० केजी चामल, ५ केजी दाल, १ केजी नुन र १ लिटर तेल संलग्न हुनेछ ।
१५. राहत प्याकेजमा माथि उल्लेखित वाहेक मसलाजन्य वस्तुहरु (जिरा, खुर्सानी बेसार) र तरकारीको रूपमा १ धानी आलु समेत समावेश गर्न सकिनेछ ।

१६. यदि लक्षित परिवारमा ५ जना भन्दा बढी परिवारका सदस्य भएको खण्डमा राहत प्याकेजमा २५ प्रतिशत सम्म थप गर्न सकिनेछ ।
१७. यदि लक्षित परिवार अस्थायी बसोवासवाला भएको र एकल वा २ जना मिली संयुक्त भान्सा व्यवस्थापन गरिरहेको भए औसत राहत प्याकेजमा ३० प्रतिशत सम्म कम गर्न सकिनेछ ।
१८. यसअघिका बुँदामा जेसुकै लेखिएको भएता पनि राहत वापत नगद बाँड्न पाइने छैन ।
१९. राहत सामाग्री खरिद गर्दा जिल्ला वा स्थानीय पालिकाद्वारा यसअघि निर्धारित दररेट लाई आधार बनाउनु पर्नेछ ।
२०. राहत वितरणका क्रममा लाग्ने खाद्य सामाग्रीको ढुवानी खर्च यसै प्याकेज अन्तर्गत संलग्न गर्न सकिनेछ ।

राहत वितरण कार्यको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन

२१. राहत सामाग्रीको खरिदका लागि स्थानीय विपद व्यवस्थापन कोषमा जम्मा भएको रकमबाट प्रचलित कानूनको अधिनमा रही गर्नुपर्ने छ ।
२२. राहत वितरणमा सहयोग गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थालाई गाउँ नगरपालिकाद्वारा सञ्चालन गरिने राहत प्याकेजमा एकिकृत गर्नुपर्ने छ ।
२३. व्यक्ति वा संस्थाबाट प्राप्त हुने राहत सामाग्रीको मात्रा अभिलेख राखी प्रतिवेदनमा समावेश गर्नुपर्ने छ ।
२४. राहत सामाग्रीको खरिद कार्य र प्याकेजीङ्ग सम्बन्धी व्यवस्था बडा कार्यालयबाट प्राप्त विवरण र परिवार संख्याको आधारमा गाउँ/नगर कार्यपालिकाले मिलाउनेछ ।
२५. निर्धारित राहत सामाग्री सम्बन्धित बडा कार्यालयसम्म ढुवानीको व्यवस्था गाउँ/नगर कार्यपालिकाले मिलाउनेछ भने बडा कार्यालय वा तोकिएको सार्वजनिक स्थलबाट लैजाने जिम्मेवारी सम्बन्धित लक्षित परिवारको हुनेछ ।
२६. असहाय परिवार वा नाबालक र ७५ वर्षभन्दा माथिका वृद्धवृद्धा मात्र भएको परिवारको हकमा बडा कार्यालयले स्थानीय स्वयंसेवक वा टोल विकास संस्थाको जिम्मा लगाई सम्बन्धित परिवारलाई राहत पुर्याउने व्यवस्था मिलाउने छ ।

२७. माथि जेसुकै लेखिएको भएतापनि १ लाखभन्दा बढी जनसंख्या भएको उपमहानगर वा महानगरपालिकाको हकमा कार्यपालिकाद्वारा अनुमोदन गरिएको परिवार संख्या, खर्चको सिमा र आधार भित्र रही वडा कार्यालयहरूले आफैँ खरिद ब्यवस्था मिलाई वितरण गर्न सक्नेछन् ।
२८. राहत वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिका अध्यक्ष वा नगरपालिका प्रमुखको संयोजकत्वमा सर्वपक्षीय अनुगमन समिति गठन गर्न सकिनेछ ।
२९. राहत वितरण कार्य सकिएको ७ दिनभित्र कुल लाभग्राही परिवारको नामावली सहित वडागत रुपमा कुल खर्च विवरण सार्वजनिक गर्नु सम्वन्धित अधिकारीको दायित्व हुनेछ ।
३०. राहत वितरण सम्वन्धी सम्पूर्ण विवरण तयार पारी काम सम्पन्न भएको १ हप्ता भित्र जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समिति र नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा सो प्रति प्रेषण गर्नुपर्नेछ ।
३१. राहत वितरण सम्वन्धी प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूचीमा दिइए वमोजिम तयार गर्नुपर्ने छ ।

विविध

३२. राहतको लागि विवरण संकलन तथा वितरण कार्यमा संलग्न कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र लक्षित परिवारले न्यूनतम सामाजिक दुरी कायम गर्ने लगायतका रोकथामका उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्ने छ ।
३३. यदि कोही ब्यक्तिले राहतका लागि योग्य नभएको अवस्थामा पनि गलत विवरण पेश गरी राहत बुझिलिएको पाइएमा निजलाई प्रचलित कानुन वमोजिम सजाय हुनेछ ।
३४. राहत पाउन योग्य नभएको ब्यक्ति वा परिवारलाई राहतका लागि सिफारिस गरेमा सिफारिस गर्ने वडाका प्रतिनिधि समेत कारवाहीको भागिदार हुनेछन् ।
३५. उपरोक्त राहत वितरण सम्वन्धी लक्षित परिवारको विवरण गाउँपालिका वा नगरपालिकाको लक्षित क्षेत्र विकास सम्वन्धी नियमित कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि समेत आधार तथ्यांक हुने भएकोले यसलाई नियमित अभिलेखीकरण र अद्यावधिक गर्नु सम्वन्धित स्थानीय तहको दायित्व हुनेछ ।

अनुसूची - १ : लक्षित परिवार विवरण संकलन फारम

..... गाउँपालिका

....., (..... जिल्लाको), ... प्रदेश

कोभिड १९ रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि गरिएको आवागमन निषेधबाट प्रभावित परिवारहरूका लागि राहत वितरण कार्यक्रम

लक्षित परिवार विवरण संकलन फारम

१. घरमुलीका नाम : ....., सम्पर्क नं. ....

२. ठेगाना :

हालको बसोबास - टोल: ....., बडा नं.: .....

स्थायी ठेगाना - टोल: ....., बडा नं.: .....

गाउँ/नगरपालिका: ....., जिल्ला: .....

३. परिवारका सदस्य संख्या :

४. लक्षित परिवारको वर्गीकरण : असहाय / अति विपन्न / दैनिक ज्यालादारी

५. पेशा /काम : काम गर्ने स्थान: .....

६. नागरिकता नं. ...., नागरिकता जारी भएको जिल्ला .....

७. विदेशी नागरिक भए, परिचय पत्र नं. ...., जारी गर्नेको निकाय .....

८. डेरामा बसेको भए, घरधनीको नाम: .....

विवरण पेश गर्नेको नाम:

हस्ताक्षर

सिफारिस गर्ने

नाम:

पद:

हस्ताक्षर

अनुसूची - २ : राहत वितरण सम्वन्धी प्रतिवेदनको ढाँचा

क. राहत पाउनेको विवरण

क्र.स.	मिति	नाम	वडा	ठेगाना	सम्पर्क नं.	राहतको प्रकार	राहत दिइने कारण

ख. राहत वितरणको लागि ब्यक्ति वा संस्थाबाट प्राप्त सहयोगको विवरण

क्र.स.	दाताको नाम	दाताको ठेगाना	प्राप्त वस्तु	परिमाण	कैफियत